Частична предварителна оценка на въздействието	
Институция: Министерство на труда и социалната политика	**Нормативен акт:** Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение на Устройствения правилник на Държавната агенция за закрила на детето
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Пламена Петрова – главен юрисконсулт	**Телефон и електронна поща:** тел.: 02/8119 521 Plamena.Petrova@mlsp.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1: Липса на нормативно определен орган, който да отговаря за осъществяването на дейностите, свързани с цялостния процес на репатриране на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Всяка година на територията на държави като Великобритания, Германия, Кипър, Полша и други страни, по причини от различно житейско естество, остават общо около 20 (двадесет) непридружени деца български граждани, непридружени деца с български произход, деца жертви на трафик, намиращи се на територията на чуждата държава и непридружени български деца в риск с наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган. Тези деца се нуждаят от закрилата на българската държава и връщането им в нашата Родина. Процесът се осъществява чрез репатриране на децата от територията на съответната чужда страна до територията на Република България. За целта е необходим паричен, материален и човешки ресурс, осигурен от нашата държава. До настоящия момент ресурсите по репатриране на българските деца са били осигурявани от неправителствени организации, които осъществяват дейност в защита правата на децата. През 2024 г. и 2025 г. се забелязват тенденции на отдръпване на неправителствения сектор от проблема с репатрирането на българските деца от чужди държави, което налага категоричната намеса на българската държава в този процес.

Законът за закрила на детето установява, че при всички действия, засягащи дете, водещ е принципът на най-добрия интерес на детето. Държавата е длъжна да осигурява специална закрила на децата в риск, независимо от тяхното местонахождение. Репатрирането на деца от чужбина, спрямо които е налице риск, наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган или данни за експлоатация и трафик, по своята същност представлява именно такава форма на специална държавна закрила.

Репатрирането на деца от чужбина не представлява единствено административна или логистична дейност. То е израз на ангажимента на държавата към собствените й граждани, към закрилата на детето като основна ценност и към гарантирането на сигурност, човешко достойнство и перспектива за развитие.

Към настоящия момент в българското законодателство липсва ясно определен орган, който да носи пълната отговорност за организацията, координацията и осъществяването на репатрирането на деца от чужбина. Съществуващата практика показва фрагментиране на отговорностите между различни институции. Министерството на правосъдието има строго определен мандат като централен орган по Хагската конвенция от 1980 г., Министерството на външните работи оказва консулско съдействие по закрилата на детето, а Агенцията за социално подпомагане се включва след завръщането на детето в страната. Тази разпокъсаност води до забавяне на действията и до риск за ефективна защита.

Липсата на ясно институционално лидерство при репатрирането на деца има и по-широко отражение. Тя засяга доверието в държавните институции, възприятието за способността на държавата да защитава най-уязвимите си граждани и нейния международен авторитет като страна, която последователно прилага стандартите за правата на детето. Навременното и добре организирано връщане в държавата не само предотвратява допълнителни рискове за детето, но и създава условия за по-бърза последваща социална и психологическа подкрепа и реинтеграция.

Международните стандарти ясно утвърждават задължението на държавите да осигуряват закрила на децата и чрез международно сътрудничество. Конвенцията на ООН за правата на детето изисква държавите да предприемат всички необходими мерки за защита на децата в трансгранични ситуации, включително при незаконно отвеждане, задържане, трафик и експлоатация. Европейските политики и директиви в областта на борбата с трафика на хора и защитата на жертвите подчертават необходимостта от специализирана намеса и от ясно определени национални механизми за действие.

Практиката в редица държави членки на Европейския съюз потвърждава, че отговорността за координацията на репатрирането е възложена именно на национални органи по закрила на детето. Това позволява съчетаване на административните, правните и социалните аспекти на процеса и гарантира, че зад всяко решение стои индивидуална оценка на нуждите и най-добрия интерес на детето.

Всичко това показва, че е необходимо ясно нормативно решение, с което съществуващата нормативна празнота да бъде запълнена и да се създаде яснота относно водещия орган, отговорен за цялостния процес на репатриране – от установяването на детето в чужбина до неговото завръщане и включване в системата за закрила в Република България.

Най-логично е цялостната отговорност за репатрирането на деца от чужбина да бъде възложена именно на Държавната агенция за закрила на детето, тъй като тя е специализиран орган в сферата на закрилата на детето, с експертиза и капацитет за работа в най-добрия интерес на децата.

Във връзка с това се предлага изменение на чл. 17, т. 10 от Устройствения правилник на Държавната агенция за закрила на детето, с оглед прецизиране на компетентността на агенцията по отношение на репатрирането на деца от чужбина. Въвеждането на такава промяна в Устройствения правилник на агенцията ще гарантира, че при всяка необходимост от връщане на дете от чужбина, организацията, координацията и контрола върху цялостния процес на репатриране ще се осъществява от конкретно определен орган.

Дейностите по осъществяване на репатрирането на деца от чужбина ще бъдат финансово осигурени със средства от държавния бюджет на основание чл. 44 от Закона за закрила на детето. Финансовото обезпечение ще бъде осигурено чрез бюджета на Държавната агенция за закрила на детето, която е второстепенен разпоредител с бюджет по бюджета на Министерството на труда и социалната политика.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемът не може да бъде решен в рамките на действащото законодателство чрез административни мерки и промяна в организацията на работата, включително и чрез въвеждане на нови технологии или междуинституционални работни групи на местно, областно или национално ниво.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащото българско законодателство не позволява проблемът да бъде решен, защото не урежда въпросите, свързани с административната материална компетентност на административните органи и основанието за разходване на парични средства, свързани с репатриране от чужбина до територията на Република България на непридружени деца български граждани в чужда държава, непридружени деца с български произход в чужда държава, деца жертви на трафик, намиращи се на територията на чужда държава и непридружени български деца в риск с наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Не е необходимо предприемане на задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен.

Не се налагат действия, произтичащи от актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не е извършвана последваща оценка на въздействието на нормативния акт.

2. Цели:

Цел 1. Определяне на водещ орган, който да отговаря за организацията, координацията и контрола върху цялостния процес на репатрирането на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

1. Децата в Република България, които са на територията на чужда държава;
2. Българските домакинства (семействата), чиито деца са на територията на чужда държава;
3. Държавната агенция за закрила на детето;
4. Агенцията за социално подпомагане;
5. Министерство на образованието и науката;
6. Министерство на правосъдието;
7. Министерство на здравеопазването;
8. Министерство на външните работи;
9. Органи по закрила на детето и други ангажирани с репатрирането на деца институции;
10. Неправителствени организации, развиващи дейност в областта на закрила на децата, превенция от насилие, осигуряване на достоен начин на живот на децата.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По Проблем 1: Липса на нормативно определен орган, който да отговаря за осъществяването на дейностите, свързани с цялостния процес на репатриране на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Няма да бъде определен орган, който да отговаря за осъществяването на дейностите, свързани с цялостния процес по репатрирането на деца от чужбина.

Няма да бъде решен проблема с репатрирането от територията на чужбина до територията на Република България на непридружени деца български граждани в чужда държава, непридружени деца с български произход в чужда държава, деца жертви на трафик, намиращи се на територията на чужда държава и непридружени български деца в риск с наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган.

Няма да бъдат решени проблемите, свързани с наличие на потенциални рискове за живота и здравето на децата, както и възможността същите да участват или да станат извършители на криминални прояви. Децата може да станат жертви на трафик, сексуална експлоатация и обект на други неправомерни деяния на територията на чуждата държава, лишени от закрилата на българската държава.

Няма да бъдат очертани и формирани политики за навременна подкрепа и възможности за пълноценно отглеждане и възпитание на децата в спокойна и подходяща среда на българска територия.

Няма да бъдат защитени в пълна степен правата на българските деца в съответствие с действащото българско законодателство и Конвенцията за правата на детето на Организацията на обединените нации.

В международен план ще бъде застрашен авторитета на българската държава като страна, която последователно прилага стандартите за правата на детето.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При неприемане на проекта на акт положителни въздействия не се очакват.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Няма да бъде решен проблема с репатрирането на деца, български граждани или деца с български произход от територията на чужбина до територията на Република България и няма да бъде осигурена навременна защита на правата на децата, непридружени в чужди страни.

Специфични въздействия:

Потенциално е възможно да бъде формиран негативен имидж на страната пред нашите партньори в Европейския съюз и в международен план.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчита.

Административна тежест: Не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на предложения проект на акт“:

Описание:

В случай, че бъде приет проекта на Постановление на Министерския съвет, ще бъде определен орган, който да отговаря за осъществяването на дейностите, свързани с цялостния процес по репатрирането на деца от чужбина.

Ще бъде решен проблема с репатрирането от чужбина до територията на Република България на непридружени деца български граждани в чужда държава, непридружени деца с български произход в чужда държава, деца жертви на трафик, намиращи се на територията на чужда държава и непридружени български деца в риск с наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган. Държавната агенция за закрила на детето ще заеме своето място на координатор на този процес, който ще бъде осъществяван под нейно ръководство с участието на Агенцията за социално подпомагане, Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването, Министерство на правосъдието, Министерство на външните работи и други администрации, както и с помощта на неправителствени организации, които работят в областта на правата на българските деца и техните семейства.

С приемането на постановлението ще стане възможно да се очертаят и формират необходимите политики, така че българските деца на територията на чужда държава да получават навременна подкрепа и да им бъде осигурена възможност за връщане в Република България, с цел пълноценно отглеждане и възпитание в спокойна и подходяща среда. Българската държава, по примера на много други европейски държави, ще провежда отговорна държавна политика в защита правата на децата, непридружени в чужди страни.

Ще бъде подобрена координацията на междусекторни публични политики и ще се прилага интегриран подход на работа между здравната, образователната и социалната системи, както и между различните йерархични равнища на управление.

Приемайки предложения проект на постановление, Министерският съвет ще продължи политиката на страната по спазване на поети международни ангажименти, задължаващи Република България да подобри средата за прилагане и спазване правата на детето.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ще бъдат гарантирани правата на непридружени деца български граждани в чужда държава, непридружени деца с български произход в чужда държава, деца жертви на трафик, намиращи се на територията на чужда държава и непридружени български деца в риск с наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант на действие няма негативни въздействия.

Специфични въздействия: Не се отчитат.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не се отчитат.

Административна тежест: Не се променя.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

---

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По Проблем 1: Липса на нормативно определен орган, който да отговаря за осъществяването на дейностите, свързани с цялостния процес на репатриране на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина

		Вариант 1	**Вариант 2**
Ефективност	**Цел 1.** Определяне на водещ орган, който да отговаря за организацията, координацията и контрола върху цялостния процес на репатрирането на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина	ниска	висока
Ефикасност	**Цел 1.** Определяне на водещ орган, който да отговаря за организацията, координацията и контрола върху цялостния процес на репатрирането на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина	ниска	висока
Съгласуваност	**Цел 1.** Определяне на водещ орган, който да отговаря за организацията, координацията и контрола върху цялостния процес на репатрирането на деца български граждани или с български произход, както и на непридружени български деца и деца жертви на трафик, завръщащи се от чужбина	ниска	висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1:

Препоръчва се за решаване на поставения проблем да бъде избран Вариант 2.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани потенциални рискове при реализиране на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Преди разработването на документа, през календарната 2025 година, по време на работни срещи със заинтересованите администрации са проведени консултации, в резултат от които се достигна до извод, че цялостната координация на процеса по репатриране на непридружени деца български граждани в чужда държава, непридружени деца с български произход в чужда държава, деца жертви на трафик, намиращи се на територията на чужда държава, непридружени български деца в риск с наложена мярка за закрила от чуждестранен компетентен орган, следва да бъде осъществявана от Държавната агенция за закрила на детето като единствен специализиран орган на Министерския съвет за ръководство, координиране и контрол при осъществяване на държавната политика по дейности за закрила на детето в Република България в сътрудничество с Агенцията за социално подпомагане, Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването, Министерство на правосъдието и Министерство на външните работи, както и с участието на неправителствени организации, които работят в областта за правата на децата в нашата страна.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Постановление заедно с доклада от министъра на труда и социалната политика ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на Министерството на труда и социалната политика за получаване на предложения и становища за срок не по-кратък от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:
- Закон за закрила на детето
- Устройствен правилник на Държавната агенция за закрила на детето
- Конвенцията на ООН за правата на детето
- Хагската конвенция от 1980 г.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Момчил Масларов – директор на дирекция „Правно обслужване и обществени поръчки“

9.6.2026 г.

X ММ

МОМЧИЛ МАСЛАРОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ ПООП
Signed by: Momchil Hristov Maslarov